

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIE
CERCETĂRI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI
INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN CLUJ

Investeste in oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operational Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritara – 1 – “Educatia si formarea profesionala in sprijinul cresterii economice si dezvoltarii societatii bazate pe cunoastere”

Domeniul major de interventie: 1.3. – Dezvoltarea resurselor umane in educatie si formare profesionala”

Titlul proiectului: **e-Formare – Competente integrate pentru societatea cunoasterii**

Beneficiar: **INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN CLUJ**

Numarul de identificare al contractului: POSDRU/87/1.3/S/55336

Simbolismul – recapitulare

Iosefina Blazsani Batto

Liceul de Arte Plastice „Romulus Ladea” Cluj-Napoca, jud. Cluj

Activitate este proiectată în urma participării la programul de formare „Competențe integrate pentru societatea cunoașterii”, derulat în cadrul proiectului „e-Formare – Competențe integrate pentru societatea cunoașterii” POSDRU/87/1.3/S/55336. Proiectul este coordonat de Inspectoratul Școlar Județean Cluj, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Cluj și se desfășoară în perioada august 2010 – iulie 2013.

Competente integrate pentru societatea cunoasterii Portofoliu didactic pentru lectia 3

<i>Denumire produs/ livrabil</i>	Portofoliu didactic lectia : Simbolismul - recapitulare
<i>Tema integratoare¹</i>	T5: Creativitate și expresie
<i>Nivel de diseminare</i>	Intre colegii de catedră
<i>Data de livrare</i>	27.03. 2012
<i>Grad de realizare</i>	finalizat transmis pentru avizare
<i>Lectia</i>	Simbolismul - recapitulare
<i>Autor</i>	Iosefina Blazsani Batto
<i>Unitatea de invatamant, localitatea, judetul</i>	Liceul de Arte Plastice Romulus Ladea, Cluj-Napoca, jud. Cluj
<i>Disciplina predată²</i>	Limba română
<i>Clasa la care se aplica lectia</i>	Clasa a XII-a A

¹ Una din cele 10 teme integratoare: T1. Computerul partener in instruire, T2. Dezvoltare personala si cariera, T3. Lectura, seva fiintarii, T4. Dezvoltare durabila, T5. Creativitate si expresie, T6. Diversitate, egalitate de sanse, cetatenie activa, T7. Stil de viata sanatos, T8. Invatare eficienta, T9. Invatare prin experiment pentru experienta de invatare, T10. Comunicare in context multilingvistic.

² Conform specialitatii predate din orarul elevilor, din trunchiul comun.

Numele și prenumele beneficiarului: Iosefina Blazsani-Batto /sesiunea de formare 3

Unitatea de învățământ: Liceul de Arte Plastice Romulus Ladea, Cluj-Napoca

Disciplina predată: limba română

Locația la care a fost repartizată: Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj-Napoca

Titlul proiectului: **e-Formare – Competențe integrate pentru societatea cunoașterii**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/87/1.3/S/55336

PORTOFOLIUL DIDACTIC INTERDISCIPLINAR

TEMA INTEGRATOARE: T.3 Creativitate și expresie

A. Introducere

Limba și literatura română face parte din aria curriculară limbă și comunicare alocându-i la nivelul clasei a XII-a un număr de 3 ore. Aceste ore de lectură sunt folosite în special pentru exersarea competențelor de înțelegere a textelor literare și nonliterare, prin exerciții adecvate. Nivelul clasei este bun, elevii fiind interesați de lectură, existând, însă, și elevi care au o problemă în comprehensiunea textelor lirice, precum și în elaborarea unor texte de tip eseu structurat care să demonstreze apartenența textului literar la un curent specific.

B. Conținutul educațional

Simbolismul este primul curent românesc care a cunoscut o sincronizare mondială.

Etapa de început, cea teoretico-estetică, a fost marcată de personalitatea lui **Alexandru Macedonski** (1854-1920), poetul care a impus curentul prin gruparea din jurul revistei *Literatorul*. El a experimentat o serie de tehnici simboliste în volumul *Poema rondelurilor*, fiind și primul scriitor român care a folosit *versul liber* în poemul *Hinov*, care a experimentat instrumentalismul în poeme ca *Înmormântarea și toate sunetele clopotului*, *Lupta și toate sunetele ei* și care a făcut din ploaie un motiv simbolist după ce a publicat *Cântecul ploaiei*. Simbolismul propriu-zis se dezvoltă în literatura română după 1900, prin activitatea unor poeți ca: Ștefan Petică, Dimitrie Anghel, Ion Minulescu, Cezar Iuliu Săvescu, Traian Demetrescu, Elena Farago, Emil Isac, Mihail Săulescu, Nicolae Davidescu etc.

Teoreticianul simbolismului românesc a fost Ovid Densusianu, întemeietorul revistei *Viața nouă*, apărute în 1905, prin care simbolismul capătă conștiință de sine. Curentul se prelungește și atinge faza maximă de înflorire în primul deceniu al sec. al XX-lea.

Poezia simbolistă a fost la noi produsul orașului, dar s-a individualizat prin reacția de respingere a liricii minore a epigonilor eminescieni și a sămănătorismului, curent care făcea abuz de teme morale și de limbaj popular. Orașul este resimțit însă ca un mediu ostil, producător de însingurare și de nevroze. Motivul singurătății, cu rădăcini în romantism, nu mai are dramatism și poză, producând o poezie elegiacă, intimistă. Tentația evadării din acest spațiu apare firesc și este concretizată în motivul călătoriei spre Orient, ca la Macedonski și Petică sau spre nordul înghețat, ca la Anghel și Săvescu.

Natura este prezentă în lirica simbolistă, dar nu ca subiect al discursului poetic, precum la romantici, devenind subordonată a stărilor de spirit, care construiesc decoruri, peisaje în tonuri estompate și sunt dominate de culori simbolizând trăiri. Iubirea nemaifiind asociată naturii, erotica simbolistă este și ea marcată de nevroză, preferând spațiul intim al camerei sau cel dematerializat al grădinii pline de parfumuri și de culori. I se asociază adeseori instrumentele muzicale, realizându-se astfel corespondențe între acestea și emoții.

Realizarea unui cărți ilustrată cu desene impresioniste care să conțină ceea ce elevul a înțeles din existență acestui curent literar în cultura română.

D. Lista activităților elevilor

Toate aspectele curriculare prezentate mai sus, solicită cadrul didactic în a acorda o atenție sporită proiectării demersului didactic, conceperii, organizării și desfășurării lecțiilor de limba și literatura română, asigurându-se că elevii pot învăța și pot exersa/utiliza/aplica ceea ce au învățat, atât prin activități de asimilare și structurare a cunoștințelor și capacităților, cât și prin activități de comunicare, cele două tipuri de activități determinând formarea și dezvoltarea competenței de comunicare a elevului.

Activitățile de însușire și structurare / sistematizare a cunoștințelor și capacităților cuprind:

- a. lecțiile/secvențele didactice în care sunt transmise informații în vederea formării unor concepte (informații despre vocabular, despre structura unor texte, despre autori, despre caracteristicile unor curente literare, despre formarea unor noțiuni de teorie literară);
- b. lecțiile ce vizează formarea unor capacități, învățarea unor strategii (strategii de analiză de text; strategii de lectură și interpretare de text; strategii de producere de text; identificarea ideilor poetice, realizarea unui text argumentativ care să explice apartenența textului la un anumit curent literar).

Activitățile de comunicare presupun acțiuni prin care se urmărește exersarea și dezvoltarea competenței de comunicare, prin utilizarea/aplicarea contextuală, în funcție de situație a cunoștințelor și capacităților;

- a. activități de exprimare orală (realizarea unor dialoguri);
- b. activități de lectură și de producere de text literar (eseul structurat);
- c. activitățile de lectură și de interpretare a textului literar liric.

E. Direcții de acțiune privind predarea temei integratoare (abordări)

În prezent, majoritatea psihologilor sunt de părere că **a fi creativ** înseamnă a produce ceva nou, original și adecvat realității. Creativ este cel care se caracterizează prin originalitate și expresivitate, este imaginativ, generativ, deschizător de drumuri, inventiv, inovativ etc.

Produsul creativ este modalitatea palpabilă de apreciere a creativității, putând fi exprimat fie prin ceva material (produsele palpabile), fie prin ceva spiritual (idei exprimate sau numai gândite). Pentru a fi considerat creativ, produsul trebuie să fie nou, original și să prezinte valoare socială (Al. Roșca, 1981, pag.30). Aprecierea unui produs creativ variază în funcție de anumite condiții social-istorice.

Consider că în școală cea mai bună modalitate de a-i ajuta pe elevi să atingă nivelul maxim al potențialului creativ este să li se permită să facă ceva ce le place. Libertatea de a-și alege activitatea le permite să caute acele subiecte pentru care simt o motivație intrinsecă intensă. Permițându-le să-și aleagă activitatea, am pus accent pe motivația intrinsecă. I-am stimulat să folosească la ora de literatură cunoștințe deprinse la orele de istoria artei și la cele de specialitate. An creat, prin urmare, un climat socio-afectiv favorabil, în care micii potențiali creatori să-și poată împărtăși nestingheriți gândurile și sentimentele în ceea ce privește interesele, ideile, emoțiile și sentimentele prin exerciții care vizează dezvoltarea **fluentei de idei** și exerciții care vizează **flexibilitatea**.

Predarea la clasă a lecții recapitulative despre simbolism constituie, nu numai un bun prilej de educare a lecturii, dar și un moment prielnic de cunoaștere a copiilor, de sensibilizare artistică a acestora. Realizarea unei mini-cărți despre simbolism, acasă, temă constituie un bun prilej de exersare a cunoștințelor dobândite la orele de specialitate.

F. Activitățile elevilor

Activitățile elevilor în cadrul lecției interdisciplinare sunt următoarele:

- citirea unor texte literare simboliste la prima vedere;
- identificarea cuvintelor / expresiilor necunoscute;
- utilizarea dicționarului explicativ al limbii române în vederea descoperirii sensului / înțelesului acestor cuvinte;
- înțelegerea corectă a mesajului transmis de text(e) prin identificarea elementelor specific curentului simbolist
- exerciții aplicative, orale și scrise, pe textul / textele suport (citire în lanț, citire selectivă, titlul, autorul, structura textului, identificarea elementelor specific textelor simboliste, identificarea particularităților de stil, formularea unor întrebări și răspunsuri cu scopul de a identifica temele și motivele simbolice din texte);
- realizarea unor mini-cărți despre simbolism care să conțină particularități ale curentului literar, elemente specifice de prozodie, particularități stilistice, teme și motive simboliste, poezii simboliste reproduse preferate de elev, desene impresioniste;
- rezolvarea prin efort individual a sarcinilor (itemilor) de învățare sau de evaluare curentă / formativă.

G. Evaluarea elevilor și a activității

Rezultatele evaluării elevilor în urma analizei fișelor de muncă independentă au demonstrat că aceștia au înțeles mesajul textelor și au putut identifica elementele specifice curentului simbolist.

Lucrările realizate, mici broșuri care conțin elementele esențiale ale curentului simbolist, precum și texte simboliste preferate de elevi sunt decorate în stil impresionist, punând, astfel, în valoare inteligența artistică a elevilor.

Titlul lecției interdisciplinare: Simolismul - recapitulare

NOTIȚE pentru CADRUL DIDACTIC	
Disciplina	Limba și literatura română
Nivelul clasei	bun
Durata	50 minute
Stadiul atins în ciclul învățării³	Explorare, elaborare, evaluare
Obiectivele învățării/ Competențele vizate	A. Competențe specifice: 1.1.Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte 1.2. Identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri textuale studiate 1.3.Exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele receptate 2.6 Aplicarea conceptelor de specialitate în analiza și discutarea textelor literare B. Obiective a. Să identifice elementele specifice simbolismului românesc și reprezentării acestui curent b. Să realizeze analiza de text prin recunoașterea elementelor specific simbolismului c. Să-și valorifice competențele de comunicare verbală prin susținerea unor puncte de vedere personal cu privire la tema lecției: simbolismul
Tipul de activitate⁴	Demonstrație interactivă
Abilitățile exersate de elevi	Operațiile de gândire exersate de elevi vor fi: a. Înțelegerea: capacitatea de a recunoaște elementele specifice simbolismului b. Aplicare: identificarea elementelor specifice simbolismului românesc și a reprezentărilor. c. Analiza: extragerea ideilor poetice din textele citite. d. Sinteză. combinarea mai multor idei într-o idee nouă, crearea unei versiuni noi a unei idei, preluarea unei idei dintr-un mediu și adoptarea ei la un altul. Evaluare: judecarea adecvată a unei idei sau surse ca explicație pentru o idee sau fenomen.
Tehnologia utilizată (dacă este cazul)	Calculator , videoproiector, boxe, conexiune internet
Materiale utilizate/Informații pentru elevi	- manualul de limba și literatura română - fișe individuale cu fragmentele de text propuse :

³ 1. antrenare, 2. explorare, 3. explicare, 4. elaborare, 5. evaluare

⁴ Tipuri de activități propuse: a. Demonstrație interactivă, b. descoperire dirijată, c. investigație/cercetare dirijată, d. Investigație limitată, e. investigație deschisă, alte tipuri de activități

- DEX   - fișe de lucru / evaluare   - instrumente de scris și caietul elevului.   Bibliografie: ***, <i>DEX</i>, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.   Costache, Adrian, Ioniță Florin, Lascăr, M. N., Săvoiu, Adrian, <i>Limba și literatura română, Manual pentru clasa a IX-a</i>, București, Editura Art, 2004.   Pamfil, Alina, <i>Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise</i>, Ed. Paralela 45, 2003   Pricop, Lucian, <i>Simbolismul românesc. Manifeste literare. Poezie. Proză. Dramaturgie</i>, București, Editura CNI Coresi, 2003.   Șerbănescu, Andra, <i>Cum se scrie un text</i>, Iași, Editura Polirom, 2000.
Metodologia
Învățarea prin cooperare, observația, conversația, explicația, expunerea, exercițiul, analiza de text, tehnica turul galeriei, brainstorming-ul.
Cronologie sugerată
- citirea textelor la prima vedere;   - lectura explicativă – lectura pe fragmente / strofe, identificarea cuvintelor sau a expresiilor noi (necunoscute) și căutarea acestora în dicționarul explicativ, integrarea lor în enunțuri noi, altele decât cele din textele date;   - relectura textului - citire în lanț /citire selectivă;   - discutarea mesajului transmis de cele două texte literare;   - formarea grupelor;   - prezentarea / analiza / evaluarea modului de rezolvare a sarcinilor fiecărei grupe – Turul galeriei;   - realizarea unei sinteze a datelor, pe tablă / în caiete – Brainstorming-ul / Ciorchinele / Harta conceptuală.   Elemente caracteristice simbolismului   Poezia simbolistă este exclusiv o poezie a sensibilității pure, iar obiectul acestei poezii îl constituie stările sufletești nelămurite, confuze, care, neputând fi explicate, sunt sugerate. Simbolistii cultivă în acest scop simbolul, sugestia, muzicalitatea, corespondențele și inovațiile prozodice.   • Simbolul este o imagine care se oferă sensibilității, indicând realități perceptibile, ori inteligibile. Simbolul literar poate fi considerat un semn particular care ține locul unei realități imposibil de reprezentat într-un alt fel și există grație corespondenței care se stabilește între planul obiectului concret și planul semnificației abstracte la care trimite. Simbolistii nu folosesc însă simbolurile convenționale, ci pe acelea poetice, apărute într-un text unic și, din această cauză, cu un grad de mare ambiguitate.   • Sugestia este un mod de comunicare aluziv, fără a spune lucrurilor pe nume și fără o organizare logică: <i>A numi un obiect înseamnă a suprima trei sferturi din plăcerea pe care ți-o dă un poem, plăcere care constă în bucuria de a ghici încetul cu încetul; să sugerezi, iată visul nostru</i>. (Stéphane Mallarmé). Suggestia este considerată elementul major prin care simbolismul a contribuit la dezvoltarea liricii moderne. Tehnica sugestiei conduce spre o zonă a vagului, fiind valorificată de curentul impresionist atât în artele plastice (impresioniștii Claude Monet, Edgar Degas, Pierre-Auguste Renoir, Alfred Sisley), cât și în muzică (Claude Debussy, Maurice Ravel).   • Muzicalitatea este un element definitoriu al poeziei simboliste. Muzicalitatea exterioară rezultă nu atât din ritmuri perfecte, cât din repetiția obsedantă a unor <i>vocale</i>, a unor <i>cuvinte</i> sau a unor <i>versuri cu valoare de refren</i>. Poezia este, deci, artă de sugestie metaforică și mai ales muzicală. Structurarea muzicală a lirismului ține de o condiționare interioară, de adâncime, nu de simple efecte de eufonie (armonie sonoră care se realizează prin acordul între ritm, măsură și rimă, pe de-o parte, și între conținutul poeziei și structura sonoră, pe de alta). Revoluționând conceptul

clasic al poeziei, simbolizii aduc, din punct de vedere formal, **versul liber**.

- **Inovațiile prozodice** constituie o trăsătură a simbolismului. A fost introdus **versul liber**, care nu se mai supune regulilor privitoare la rimă, ritm și măsură pentru a exprima mai bine stările afective. Unii poeți simbolizii nu au renunțat însă la versificația clasică, utilizând combinații ritmice rafinate, aliterații, asonanțe, pauze, refrene, repetiții sugestive, poezii cu formă fixă.
- **Universul citadin** este o altă noutate a liricii simboliste. Mediul urban este descris de acești poeți drept unul apăsător, indiferent dacă este târg de provincie sau metropolă. Orașul este dezolant și creează neliniște și **spleen**, adică o stare de plictiseală amestecată cu tristețe și cu insatisfacție.
- **Decadentismul** este o altă caracteristică a simbolismului, manifestat prin cultivarea rafinamentului senzațiilor, care poate duce la nevroze, la credința falsă în evadarea prin alcool sau opiu, la o reverie estetizantă, ce poate atinge macabrul.

TEME ȘI MOTIVE SIMBOLISTE

Iubirea, Natura ca spațiu al corespondențelor, Nevroza, Orașul, târgul de provincie, Singurătatea, Spleenul, Reveria, Evadarea „paradisurile artificiale” (alcoolul și opiul), Moartea, Parfumul, Muzica, Ploaia, Culorile, Instrumentele muzicale (încărcate de o simbolistică specială: fanfara sugerează melancolia, clavirul – tristețea, vioara – gravitatea etc.)

Sugestii și sfaturi

În timpul cât elevii vor lucra independent la rezolvarea sarcinilor din fișa de lucru, supraveghez, iar dacă este cazul, dirijez și îndrum elevii pentru a investiga textele suport și a descoperi calea de rezolvare.

Evaluare

Scris: capacitatea de a identifica elementele simboliste dintr-un text poetic

Oral: recunoașterea convențiilor registrului stilistic simbolist, calitatea argumentelor în susținerea punctului de vedere

Titlul lecției interdisciplinare: Simbolismul - recapitulare

FIȘA DE LUCRU A ELEVULUI
Introducere
➤ <i>Care sunt caracteristicile textului simbolist. Care sunt poeții români simboliști?</i>   - citirea unor texte literare simboliste bacoviene – la prima vedere;   - texte suport propuse sunt: <i>Romanța cheii</i> de Ion Minulescu <i>Când vioarele tăcură</i> de Ștefan Petică   - identificarea cuvintelor / expresiilor necunoscute;   - utilizarea dicționarului explicativ al limbii române în vederea descoperirii sensului / înțelesului acestor cuvinte;   - înțelegerea corectă a mesajului transmis de textele literare citite;   - exerciții orale pe textul / textele suport (citire în lanț, citire selectivă, titlul, autorul, structura textului, identificarea caracteristicilor textului simbolist, formularea unor întrebări și răspunsuri privind semnificația textelor literare);   - realizarea unor cărți despre simbolism, folosind cunoștințele de la orele de specialitate, pornind de la mesajul poeziilor citite;   - rezolvarea prin efort individual și/sau colectiv (în cadrul grupei) a sarcinilor de învățare sau de evaluare curentă / formativă.
Reflectare asupra întrebării directoare
Care sunt caracteristicile simbolismului românesc?   ❖ Discuția dirijată / Conversația euristică   - Titlul textului literar și semnificația acestuia   - Autorul textului literar   - Structura textelor citite (versuri / strofe)   - Discutarea mesajului transmis de textele literare citite   - Producerea de text / reconstrucția textului literar   - Analiza produselor activității grupelor – interevaluare   - Sistematizarea / structurarea achizițiilor cognitive ale elevilor despre textul literar – <i>harta conceptuală</i>.   ❖ Informații despre tema abordată / referințe de lectură : volumele, fișele individuale pe care sunt xeroxate fragmentele propuse.

Materiale (dacă există)

Materiale necesare:

- manualul de limba și literatura română
- volumul „Poezii” de George Bacovia
- DEX
- fișe de lucru / evaluare
- instrumente de scris și caietul elevului.
- fișe individuale cu fragmentele de text propuse:

Fișa 1

Vioarele tăcură. O, nota cea din urmă
Ce plânge răzlețită pe strunele-nvechite
Și-n noaptea solitară, o, cântul ce se curmă,
Pe visurile stinse din suflete-ostenite.

Arcușurile albe în noaptea solitară
Stătură: triste paseri cu aripile-ntinse
Păreau c-așteaptă semne și strunele vibrară,
Ah, strunele ce tremur de viață le cuprinse!

Și degetele fine, în umbră, sclipitoare,
Păreau ca niște clape de fildeș, ridicate
Pe flaute de aur în seri de evocare
A imnurilor triste din temple uitate.

Murise însă cântul de veche voluptate,
Și triste și stinghere vioarele păzură,
În noaptea-ntunecată de grea singurătate
Fecioare-mpovărate de-a viselor tortură.

Ștefan Petică, *Când vioarele tăcură*

1. Citiți poezia *Când vioarele tăcură*.
2. Observați poezia la nivel lexical și identificați câmpurile semantice în care se încadrează substantivele, verbele și comparații-vă rezultatele.
3. Stabiliți tema poeziei și simbolurile prin care aceasta se actualizează. Folosind dominantele descoperite prin rezolvarea exercițiului anterior.
4. Strofa a treia diferă de celelalte prin bogăția figurilor de stil și a cromaticii. Găsiți o explicație acestei abundențe.
5. Cele patru catrene sugerează treptat și cronologic un cântec care tocmai s-a încheiat. Urmăriți incipiturile strofelor (*Vioarele... / Arcușurile... / Și degetele... / Murise însă cântul...*) și justificați faptul că, în fiecare, termenul nominal apare în poziție inițială, cu excepția ultimului.
6. urmăriți cum se creează senzația de inefabil (ceea ce nu poate fi exprimat prin cuvinte, ci doar sugerat) cu ajutorul efectelor eufonice.
7. George Călinescu apreciază acest poem ca fiind *piesa capitală a lui Petică*, sugerând că este tipic simbolistă. Argumentați, în cel mult 15 rânduri, justetea acestei afirmații prin referire la simboluri, muzicalitate, sugestie, tehnica vagului, care duc la surprinderea tăcerii ce urmează executării unei piese muzicale. Folosiți și următorul citat: *Poezia simbolistă prototipică [...] un instantaneu înconjurat de o aură emoțională, în care e surprinsă trecerea timpului.* (Rodica Zafiu)

Fișa 2

ROMANȚA CHEII

de Ion Minulescu

Cheia ce mi-ai dat aseară —
Cheia de la poarta verde —
Am pierdut-o chiar aseară!...
Dar ce cheie nu se pierde?

Cheia ce mi-ai dat aseară
Mi-a cazut din turn,
Pe scară,
Și căzând, mi-a stins lumina.

Cheia ce-am pierdut aseară
Am cătat-o;
Dar pe scară
Era noapte ca și-afară —
Noapte ca sub boltuita
Cupolă de mănăstire,
Când s-au stins pe la icoane
Lumânările de ceară.

Și-am rămas în turnul gotic —
Turnul celor trei blazoane :
Al Iubirii,
Al Speranței,
Și-al Credenței viitoare...
Și-am rămas în turnul gotic
Domn pe-ntinsele imperii
Ale negrului haotic.

Și-au trecut de-aseară clipe,
Și-au trecut de-aseară ore,
Și-ale zorilor aripe
Fluturatu-mi-au grăbite,
Ca și clipele trăite
Pe-albul treptelor sonore.

Și m-am coborât pe scară...
Dar pe cea din urmă treaptă
Cheia ce mi-ai dat aseară
Am găsit-o prefăcută
Într-o cupă albă, plină
Cu vin verde de cucută.

Și pe cea din urmă treaptă
Am îngenuncheat
Și-am plâns —
Căci pe cea din urmă treaptă,
Ca-ntr-o carte înțeleaptă,
Am cetit în fundul cupei
Naufragiul ce m-așteaptă!...

1. Citiți poezia *Romanța cheii*.
2. Poezia se bazează pe simbolul cheii, un simbol repetat insistent. Găsiți cel puțin trei simboluri ale cheii, apoi comparați semnificațiile aflate cu cele pe care le puteți identifica după lectura poeziei lui Minulescu. Ajutați-vă de sugestiile următoare:
  - Cheia este calea de acces pre mister (vezi *Iubirea*, *Speranța*, *Credența viitoare* din strofa a IV-a);
  - Cheia este simbolul unei suferințe ("cupa albă, plină/Cu vin verde de cucută..." din strofa a VI-a) etc.
3. Cum ați caracteriza tonul poeziei? Alegeți între: grav; sumbru; ironic; colocvial; teatral; retoric.
4. Textul se constituie ca un monolog adresat. Cine ar putea fi destinatarul discursului poetic?
5. **Romanța** este o creație lirică narativă și sentimentală, de obicei cu nuanțe erotice, alcătuită din versuri scurte și cu refren. Încercați să explicați titlul poeziei. Țineți seama și de aspectul formal al textului în care se folosește refrenul modificat. Cum ați putea caracteriza muzicalitatea poeziei: interioară / preponderant exterioară?
6. Aerul de mister al poeziei este dat și de decorul spectaculos (poartă verde, turn gotic, mănăstire, scară). Găsiți și alte elemente aparținând aceluiași gen de natură, încercând să descifrați scenariul epic, și el o caracteristică a romanței.
7. Căutați și încercați să explicați sinestezia din textul literar. Judecați efectul produs în legătură și cu celelalte elemente cromatice ale poeziei.
8. Citiți următoarea apreciere critică: *Printre poezii care s-au aliat, după 1900, noului curent simbolist se pot distinge două grupuri – acel al muntenilor: un Minulescu, un Stamatiaid, un Davidescu, temperamente mai retorice, afișând exotismul și un nevrozism livresc; apoi acel al moldovenilor: un Șt. Petică, un G. Bacovia [...], naturi mai interioare, cultivând tonalitățile minore ale sentimentului.*

Tudor Vianu, *G. Bacovia în ediție definitivă*

Optați pentru unul dintre aceste tipuri de simbolism. Realizați un eseu de 15-20 de rânduri în care să argumentați alegerea făcută.

Măsuri de securitate a activității

- ✓ Comunicarea și interacțiunea cu colegii din grupă, fără a deranja climatul lecției.

Activitatea propriu-zisă
Dirijarea învățării propriu-zise cuprinde următorii pași: ➤ citirea textelor la prima vedere   ➤ lectura explicativă – lectura pe fragmente / strofe, identificarea cuvintelor sau a expresiilor noi (necunoscute) și căutarea acestora în dicționarul explicativ, integrarea lor în enunțuri noi, altele decât cele din textele date   ➤ relectura textului - citire în lanț /citire selectivă   ➤ discutarea mesajului transmis de textele literare   ➤ întrebări și exerciții pe textele suport – rezolvarea sarcinilor din fișa de lucru   ➤ prezentarea / analiza / evaluarea modului de rezolvare a sarcinilor fiecărei grupe – <i>Turul galeriei</i>   ➤ realizarea unei sinteze a datelor, pe tablă / în caiete – <i>Brainstorming-ul / Ciorchinele / Harta conceptuală.</i>
Sugestii
✓ În timpul cât elevii lucrează independent la rezolvarea sarcinilor din fișa de lucru, supraveghez, iar dacă este cazul, dirijez și îndrum elevii pentru a investiga textele suport și a descoperi calea de rezolvare.
Analiza
▪ prezentarea / analiza / corectarea / interevaluarea și evaluarea modului de rezolvare a sarcinilor fiecărei grupe – <i>Turul galeriei.</i>   ▪ realizarea unei sinteze a datelor, schiță realizată pe tablă / în caiete – <i>Ciorchinele / Harta conceptuală.</i>
Investigații suplimentare
📖 Citiți și alte texte literare simboliste din literatură europeană   📖 Căutați volumele și împrumutați-le de la biblioteca școlii sau de la alte biblioteci
Evaluare
Evaluare orală: analiză de text în clasă   Evaluare scrisă: conceperea unei cărți, sinteză a simbolismului în care textele critice despre simbolism să fie însoțite de reprezentări artistice impresioniste.
Schița tablei: ➤ Brainstorming – <i>Ciorchinele / Harta conceptuală</i>   ➤ Fotografii din activitate

Artă și Simbol

Oana Codreanu

moment dat în fața obiectivului și a naturii, pe care le transmite apoi privitorului prin opera de artă.

O operă impresionistă apare astfel ca o artă spontană. Privită cu atenție, rezună însă un întreg proces de gândire și elaborare psihică, rezultat dintr-o experiență îndelungată și observare atentă. De aceea, lucrările impresionistilor păstrează întotdeauna un aspect unitar de concepție și de inspirație, redat după o gândire profundă; în aparență facilă, această artă presupune mult meșteșug. Artistul impresionist își ia toată libertatea, ceea ce constituie pentru vremea în care a luat naștere acest curent, o mare cucerire.

Artă impresionistă a realizat și unele progrese tehnice în pictură. Căutând perfecțiunea coloritului, pictorii impresionisti și-au ascuțit mereu spiritul de observație, și-au reușit să redea impresii sufletești prin combinații de culori, ceea ce constituie una dintre importanțele curirii ale picturii moderne. Ei

IV.

Reproducere după Van Gogh
Lan de grâu cu chiparoși

17

Impresionism și Simbolism

Serbeșan Raluca
IA

REPREZENTANȚI

Reprezentanții impresionismului sunt:

• ÉDOUARD MANET

Olympia
Le Déjeuner sur l'herbe

• CLAUDE MONET

Impression, soleil levant
Mufeti, armonii verde
Camille
Femei în grădina

• CAMILLE PISSARRO

Pays la Pontoise
Primăvara la Louveciennes
Tânără fată cu bot
Vedere de la fereastră mea

• BERTHE MORISOT

The cradle
Grain field
L'enfant au Tablier Rouge
Child among Staked Roses

• AUGUSTE RENOIR

Sur la terrasse
La Grenouillère
Jeunes filles au piano
Le Bal au Moulin de la Galette

(3)

(2)

2. Claude Monet(1840-1926) - Impresie, răsărit de soare(1972)

Dimensiuni: 421x291 cm

Muzeul Marmottan – Paris, Franța - Tabloul înfățișează un răsărit de soare din portul Le Havre. Monet și-a propus să redea instantaneu, cu ajutorul unei tehnici rapide și fără reveniri, impresia luminoasă și transparentă a atmosferei și a apei prin note cromatice pure, evitând folosirea negrului pentru a transpune întunecimea culorilor în umbră. Ocupându-se de senzația vizuală, Monet s-a îndepărtat de emoția și sensibilitatea romantică. Datorită comentariului ironic al unui critic cu privire la tablou, această lucrare a dat numele curentului impresionist în pictură.

3. Edgar Degas(1834 -1917) – Clasa de dans(1874)

Dimensiuni: 87 x 75 cm

Muzeul Orsay – Paris, Franța - tablou complex, a apărut la expoziția impresionistă din 1874. El prezintă lecția de balet a lui Jules Perrot, reputat coregraf, poziționat în tablou ca un colos, în mijloc. Balerinele sunt răspândite pe diagonală, alături de o friză clasică. Compoziția este compactă și inteligent înfățișată, artistul exersând aici propriile tehnici și oferind un spectacol virtuos prin contur și culoare. Această lume a fanteziei ascundea intențiile lui Degas: „Mi se spune, „pictorul balerinelor”, însă nu se știe că pentru mine ele sunt un pretext pentru a picta ținuturi minunate și a reda mișcarea.”

subiecților lor cu trăsături de penel
viguroase.

Scopul era să redea prospețimea
emoției, naturalitatea și frăgezimea ei
eliberată de povara rațiunii, de
semnificațiile acumulate de experi-
ența de viață.

Camille Pissarro - Café Au Lait

~7~

Simbolismul și Impresionismul

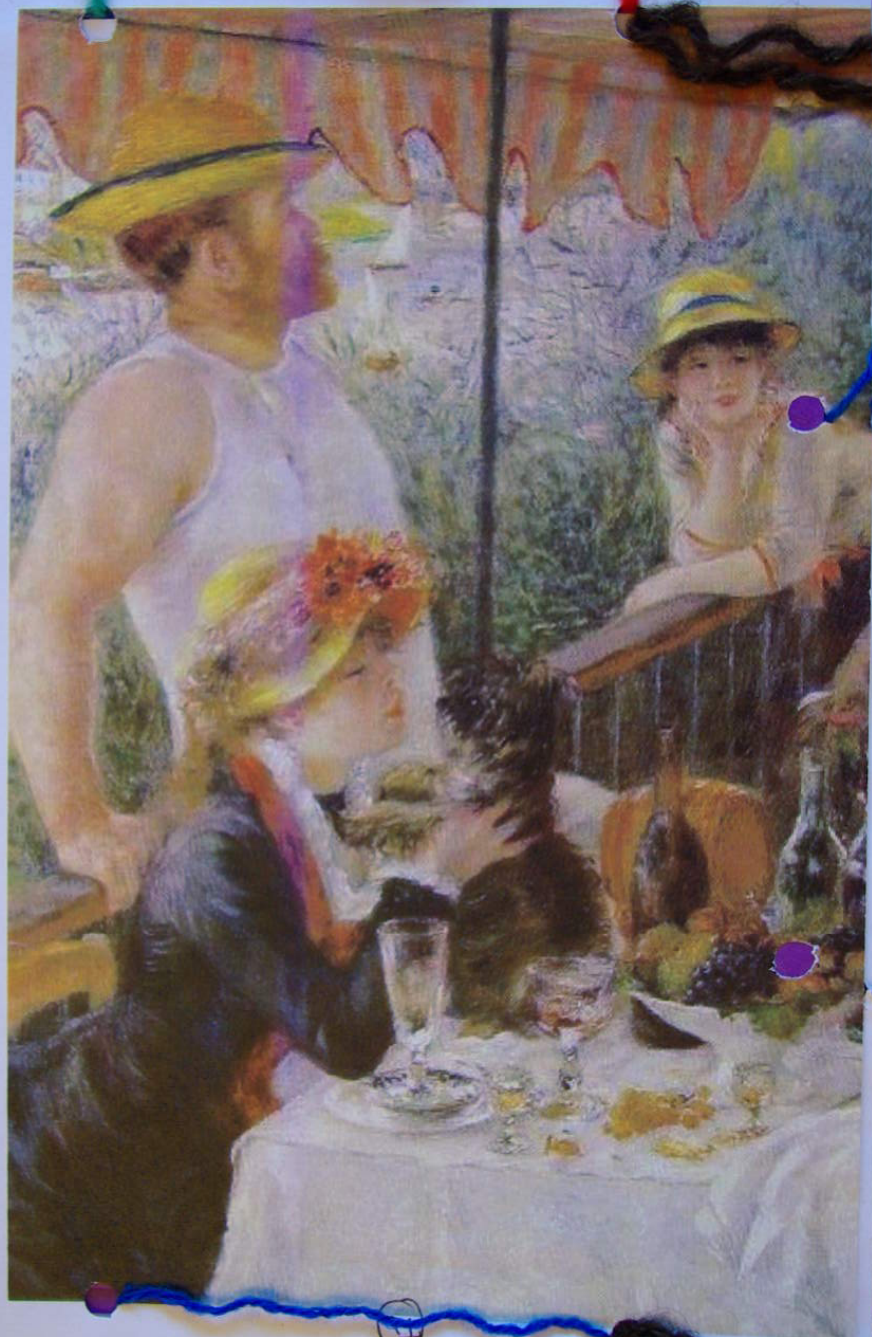

Grăciana Victor

PIERRE GROU

Simbolismul — Impresionismul

— Roșu DANIEL —

Glaude Monet Ingres - Răsărit

Glaude Monet - Căpâțe

SIMBOLISM
culorile
metaforă
RAT CRISTA

Prin reprezentările sale simbolice
 se dă o nouă înfățișare poeziei
 revinând la regulă prin punerea
 în valoare a sensurilor și
 a simbolurilor. Căle patru per
 sonalități sînt: Charles
 Baudelaire (9 apr. 1821 - 31 aug. 1867)
 Stefanie Mallarmé (18 nov 1842 - 9 dec.
 1898), Paul Verlaine (20 oct 1854 -
 10 dec. 1891) Arthur Rimbaud (20 nov 1844 -
 8 nov 1898). Aesthica nu are să
 creeze o legătură cu Universul,
 ci este o poezie din criza și
 în ultimul rând utilizarea
 simbolului și a explorării.

Simbolismul a rămas în
 istorie datorită universalității
 ca ceva unic, interesant dar
 în provocarea pentru

Impresionism

